

Izhaja vsako prvo in tretjo
nedeljo meseca; velja:
Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
Za pol leta . . . 1 " 30 "
Za četrto leta . . . — " 70 "
Posamesni iztisi prodajajo se po
10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via
Crociera N.º 1, II. nadstropje, —
ekspedicija v hiši št. 6 Via Sta.
Lucia.

Naročnina naj se blagovoljno
pošilja pod naslovom: **Vek. Raič**
v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Vabilo na naročbo.

Ker je z današnjim listom že potekla naročnina za prvo četrtletje, opominjamo uljudno tiste č. g. naročnike, kateri so se samo za ta čas naročili, naj blagovoljivo svojo naročbo ponoviti, da nam ne bo treba z prihodnjim listom pošiljanja ustavljati. Prijatelje pa, ki smo si jih do zdaj pridobili, prosimo, naj nam skušajo dopeljati novih naročnikov, da bo naš glas več izdal in da ne bomo brez uspeha napenjali svojih sil. S ponosom smemo reči, da smo privabili v tem kratkem času več bralcev, kakor je bilo pri slabih okoliščinah pričakovati, in to nam je dokaz, da smo na pravej poti in da moramo v tem smislu, kakor do zdaj, naprej pisati. Po svojih skromnih močeh in s podporo rodoljubnih peres si bomo prizadevali vstreči vsem tirjavam, ki se morejo do nas staviti. Na občinstvu pa je, da nas zdatno podpira z obilno naročbo, k čemur ga tukaj uljudno vabimo.

Primorec velja:

Za celo leto 2 gold. 50 kr.
" pol leta 1 " 30 "
" četrto " — " 70 "

Naročnina naj se izvoli pošiljati pod naslovom:
"Vekoslav Raič v Trstu."

Novim naročnikom še zamoremo ustreči z vsemi letošnjimi listi.

Klic na takor u Kastvi.

Hrvatski in slovenski mili bratje!

Namenili smo v Kastvi dne 21. maja t. l. napraviti „tabor“, zato Vam vsem polagamo na srce, da s svojo nazočnostjo povišate sijajnost tega dne.

Bratje hrvatski, posebno Vi, dragi Istrijani in prebivalci nekdanje daleč sloveče Liburnije! Čitali in čuli ste o taborih, kakor jih je sedanja leta na dan poklicala bratinska nam Slovenija. — Naš tabor pa naj bode prvi na hrvatskem zemljišču, in to prav v pokrajini isterski, kjer si podajata Hrvat in Slovenec bratovsko roko. Naš tabor naj budi med Hrvati in Slovenci zavest, da so sinovi jedne iste matere drage, jedne iste širje domovine!

V srcu te širje domovine ti ležiš, o Liburnija! s svojim radnim prebivalstvom; na tvoje obale šumeče vdarja morje jadransko, pripovedajoče ti o slavi tvojih pradedov, ki so bili gospodarji morja, ko je bi ti sedaj radi s silo odvzeli. Tvoje ime in tvoja moč, o narod! vozila se je nekdanj v tvojih brodovih po tvojem jadranskem morju!

„Vše močen na morju
Liburnjan je bil,
Ko Rimljan se barke
Je tesat' učil.“

To od nekdanj tvoje morje, o narod! živeči na primorskih obalah in po vseh zemljah na našem jugu, kjer zvoni jezik slavjanski! To tvoje morje mora zopet s tvojimi brodovi napolniti se, da na novo oživi tvoja trgovina in blagostanje tvoje.

Da, o narod! Od slovenske strani gleda na te „Snežnik“; v pokrajini istrski diže se ti gora „Uč-ka“; na strani hrvatski pa beli se zreči na tebe stari „Velebit“.

Te gore videle so slavo praotcev tvojih; čule so zvoneči glas jezika njim krasnega, in čuvale go-rostarne stražarice — njihovo narodnost in prava.

LISTEK.

Miljoni in milijarde.

Končalo se je mesarsko klanje, pogodba je podpisana mir je sklenjen. Celo Elzasijo in petino Lotrinškega mora odstopiti Frankosca novorojenemu nemškemu carstvu, povrhu mu mora plačati še 5 milijard frankov vojskine odškodnine. Uboga Francoska! Pet milijard! Koliko nas je te besede izgovarjalo, ne vede njih pomen. „No, 5 milijard je toliko kot 5 tisoč milijonov, kaj pa je to?“ O! izgovarja se prav lahko. Koliko je pa milijon? Vzemimo na primer, avstrijska banka bi morala plačati meni en milijon. Praša se v kakem denarji?

Naj bo v bankovcih po 1000 goldinarjev. Če je mož hiter, mi jih sešteje za en milijon v pol uri. Jaz vtaknem lepo te tisočake v svojo torbo, in hajdi domov se pripeljem kot milijonar. Kaj pa, ako bi bil kasir muhast, in mi hotel v srebrnih goldinarjih plačati? To bi bilo malo drugače. Tega dela bi kasir ne opravil v enem dnevu, tudi ako bi 10 ur zaporedoma štel; moral bi še drugi zopet

10 ur šteti, ker, naj bo še tako hiter, več kot 50 tisoč (tisoč) jih ne more prešteti v eni uri. Za en milijon srebrnih goldinarjev bi potreboval najmanj 20 ur. Ali bi nesel sedaj ta milijon tudi v torbi domov? Smešno; svet take torbe nij še videl ki bi se upala 225 centov nesti, ker toliko teže ima en milijon srebrnih goldinarjev. To je tedaj milijon, in milijonorec biti nij tako lahko. Jaz gotovo nikdar ne bodem, ker ako bi si vsakdan en goldinar shranil — še to je neverjetno — bi moral 2777 let živeti, predno bi si en milijon prihranil. —

Do zdaj sem se mudil pri milijonu, kaj pa je milijarda? „E kaj ena milijarda je toliko kot tisoč milijonov“. Kako bi si vrstvali podobo ene milijarde? Mislimo si — saj misliti nij tako težko — mislimo si moža, ki je do tistega hipa, ko se je Jezus Kristus v betlehenskem hlevu rodil, vsako minuto en goldinar na stran dejal, in je to delo do danes nadaljeval; kaj mislite ali ma ta mož danes že milijardo? Nikakor. On ima sedaj še 984 milijonov; manjka mu še 16 milijonov do milijarde; in še le leta 1902 se lahko pohvali da ima eno milijardo. Milijarda tedaj nij igrača, tudi za Francosko ne. A Francoska jih mora plačati 5. Še številkami bi se to tako pisalo:

Naj tedaj tudi sedaj pridejo bratje nam Slovenci od jedne, a od druge strani Hrvatski nam pobratimi, da se združimo, složimo in da si roko in srce podamo za večno, sveto vez.

Tudi Snežnik, gora Učka in Velebit radostno bodo zopet gledali na svoje sinove hrvatske in slovenske, ki se, kakor nekdanji dedovi njim, zbirajo na "taboru u Kastavščini", braneči tu, v srcu slavjanskoga juga, svojo narodnost in svoja prava, pleteči nove vezi sloge in ljubavi med Hrvati in Slovenci.

Tako bode se faktično počel izvrševati ljubljanski program, sestavljen od najodličnejših domorodcev hrvatskih in slovenskih meseca decembra 1870.

Šumi o morje! Zaslíšaj in precvetaj na novo o Liburnija! ker u tvoji sredi zidamo si poslopje prihodnje nam sreče! Živeli Hrvati! Živeli Slovenci! Živela isterska pokrajina!

Središnji odbor taborja:

France Steidle, predsednik; Anton Rubeša, France Maroti, Ernest Jelušič, France Kraljič, France Sever, Jakob Velikonja.

~*~*~*~

Slovenci i Hrvati.

O važnih stvaréh je treba vedno spet in spet govoriti, kakor mora tudi človek za svoj vsakdanji kruh vedno skrbeti. Tako je tudi nam v naši narodni politiki treba zopet tiste vprašanja pretresavati, ki se sučejo okoli našega obstanka ali pogina. Vsi razumni Slovenci so brž spoznali, da zoper našo narodno smrt ni boljšega pripomočka, ko združenje z družimi Slaveni, v prvi in ožji vrsti z Jugoslaveni. Dosti se je to že preresetavalo in dokazalo, da nam je tega res treba, neobhodno potreba, in vodo bi v morje nosili, ako bi hoteli to na novo naštevati. Pozornost vseh mislecev se je zdaj le še obračala na vprašanje, kako in na kateri pravni podlagi bi se to dalo tirjati in doganjati. Slovenske dežele nikdar niso bile za dolgo s Hrvatsko združene, pač pa so spadale na stoletja pod "nemški rajh". Se ve da ko bi se pripoznalo načelo, da sme vsak narod s svojo osodo razpolagati, bi

se to lahko doseglo. Pa to lepo in liberalno načelo žalibože še ni pripoznano, kakar nam pričati Alzasija in Lorëna, zatoraj so razvidni Jugoslaveni spoznali, da to združenje za časa obstanka Avstrije skoraj mogoče ni, in upali so samó še na zadnjo instanco, na *moč*, na *meč*. Toliko večje važnosti politične se nam po vsem tem zdi misel, ki jo je izjavil neki Slovenec v "Südsl. Zeit.", ktero je že tudi "Slov. Narod." prevedeno prinesel. Slovenci znabiti še niso vsi opazili in pretuhtali obseg te misli. Poglejmo si jo; vpletena je v daljšem članku, kojega glavno težo zadrži zadnji odstavek:

"Dobro, naj tudi sedanja Hrvatska ne pozabi na želje in tirjatve, katerih izpolnenje je bila krona narodu *obljubila* (škoda da g. pisatelj ni omenil, pri kateri priložnosti opomb. vredn.), ko je narod na vojsko hitel za obstanek te monarhije.

Mislimo, da je korist hrvatske dežele in toraj korist vseh hrvatskih strank da nas reklamirajo in — *anektirajo*."

Tako piše Slovenec v "Südsl. Zeit." V teh navedenih besedah sta dva zrna. Ako je namreč v resnici krona *obljubila* hrvaškemu narodu za njegov patriotizem, da mu izpolni njegove želje, med kterimi je kakor v ravno tistem članku dokazano, bilo tudi združenje slovenskih deželá s Hrvatsko, tedaj bi bila ta naša težnja združenja oprta na pravno podlago, kar bi ne bil ravno majhen moralni dobiček in pripomoček. Drugo zrno pa je, da če se na to pravno podlago opremo, da moramo stopiti mi Slovenci v pasivnost kot objekt, Hrvatje pa v aktivnost kot subjekt, kot juridična oseba. To vsaj znači beseda "anektirati". Ostro pogledano, bi to ne bilo združenje, ker k temu je treba samih subjektov, pa moralno bi se moralo vendar združenje imenovati, ker bi mi s svojo prosto voljo, s ktero bi to anektiranje podpirali nadomestili subjektivnost, tako da bi veljalo v naših in v očeh Hrvatov moralno toliko, kakor formalno pravno "združenje". Pa saj nam Hrvatom nasproti menda nikdar ne bo treba teh argumentov navesti in razkladati, ker nikdar ne bodo hoteli in tudi ne mogli naše avtonomije nam kratiti.

5,000.000,000. Kaj ne piše se lahko; in v navadnem življenji nij tudi velik razloček med 1 goldinar ali 5, naposled si le berač. Ali razloček med eno in petimi milijardami, je strašan. Človek si ga komej v mislih misli, djanstveno nikakor ne. A ne ustrašimo se, pogledjmo si teh 5 milijard. Vzemimo, da mora Francoska jih plačati v bankovcih, ki so do sedaj kot srebro in zlato veljali, tedaj v bankovcih po 1000 frankov. (1000 frk. = 400 gld a. v.). Zrajtano je, da meri en milijon frankov v bankovcih po 1000 fr., ako eden vrh družega deneš, na visočino pol sežnja, 10 milijonov pet sežnjev; ena milijarda 50; 5 milijard tedaj 250 sežnjev. 250 sežnjev, s kom ti hočem to primeriti? Gotovo si šla, pobožna slovenska duša, kedaj na sv. Goro pri Gorici po odpustke; kedar si navrh prišla si gotovo tudi željna pogledala, kaka globočina je do Soče, ali do ceste, ki pelje iz Gorice na Tominsko.

Ti kraji so ti znani. Ako postaviš tedaj te bankovce, vsacega po 1000 fr. ednega vrh družega na cesti pri Soči, sežejo ti skoro do stopnjic, ki peljejo v cerkev matere božje. Toliko, ako se v bankovcih plača. A gospod Bismark nij preveč prijatelj papirja, vidi veliko raje bliščeče srebro in zlato.

Plačajmo tedaj teh 5 milijard v srebru, in sicer v srebrnjakih po 5 frk. Tak srebrnjak petih frankov ima 25 gramov, 5 milijard tedaj 25 milijonov kilogramov, ali 500 tisoč centov. Ko bi tedaj hoteli ta denar iz Pariza v Berlin pripeljati, trebalo bi 200 železniških vlakov, vsak vlak bi moral imeti 25 voz (vagoncov in vsaki voz bi moral nesti 100 centov. Kam bi Nemci, ves denar dëli? Nove kleti bi morali zidati.

In ko bi hoteli vse še enkrat prešteti, bi pač težko mogel vse eden dovršiti. Pa recimo, da mora vse eden sešteti, koliko časa potrebuje? Ako bi vsako uro 40 tišoč seštel, in vsak dan osem ur štel, bi dokončal delo še le v 21 letih. Sédem delavcev bi šteli 3 leta, ako bi vsaki tudi osem ur na dan delal. — Malo laže bi bilo, ako bi se v napoleond'orih plačalo. Ti bi tehtali le 32 tisoč centov, in 13 železniških vlakov bi jih pripeljalo. Ali ima pa Francoska toliko srebra in zlata? Vsega tega kar denar imenujemo in to je zlato in srebro, štejemo z Avstralijo in Kalifornijo vred sicer na milijarde a ne na veliko, Zvedeni narodni gospodarji (oikonomi) trde, da v celej Evropi je komej 25 milijard denarja, in tu je Francoska najbolj bogata ker ga ima skoro

Morda bi bilo prav in dobro, ko bi se te misli poprijeli.

Naloga Hrvatov bi po tem takem bila, da bi možko stopili pred cesarja in rekli: Takó in takó je bilo, takó in takó je zdaj, milostljivi car, mi pa smo prišli, da nam daste, kar ste nam obljubili. Na nas Slovenceh pa bi bilo, da ljudstvo pridobimo in pripravimo na to, da pri vsaki priložnosti javno pokažemo, ka nam je ljubo in drago, če se združimo s Hrvaško, da zavračamo nasprotnike te ideje in da na vsak mogoč pošten način obdelujemo tla za to misel.

Politični svetozor.

V notrajni politiki je še vse pri starem. Novo ministerstvo še ni nobenega odločnega koraka storilo. Edini hvalevredni čin njegov je bil ta, da je praznovanje nemških zmag prepovedalo, pa kaj, ko se je spet skesalo in k navadnemu polovičarstvu avstrijskih vlad povrnivši se, ove demonstracije zopet pripustilo po več krajih; s tem je pokazalo, da še tiste edine lepe lastnosti nima, katero smo mu mi pripisovali, namreč energije; če je na dalje res, kar pravi „Wiener Zeitung“, da se je Hohenwart nasproti Riegeru izustil, ka meje njegove spravedljivosti ne segajo izven ustave, tako nam je soditi, da to ministerstvo ni nič družega, nego drugi natis Potockijevega ministrovanja. Zanimiva je bila tista seja v državnem zboru, v kateri je Hohenwart odgovoril na Herbstovo interpelacijo. Ustavoverci, ki so se toliko pripravljali na ta dan in težko čakali ga, češ, kako bodo ministerstvo v kozi roga vgnali, so se popolnoma blamirali; bili so bolj smešni, ko strašni. Hohenwart se jim je dobro odrezal. Ustavoverci v državnem zboru so res v obmilovanju vrednem položaji, ker jih časniki k energični opoziciji silijo, oni si pa ne upajo prav, ker razpuščenje državnega zbora kakor Damoklov meč nad njimi visi, in se jim je bati, da bi ne bili več voljeni, posebno ako bi upeljalo ministerstvo splošno volilno pravico.

Slavenski kongres na Dunaji je bil, kakor

vedo povedati „Novice“, sama domišljija nemških časnikov.

V Bukareštu so kakor znano, razgnali Nemce, ki so hoteli praznovati pruske zmage. Na to hoče ministerstvo odstopiti. Več poslancev je bojda predložilo, naj se sedajni knez hohenzollerski odstavi od prestola. Popred se je sam pripravljaj k odhodu, če še dolgo čaka, ga bodo pa pregnali. Naj gre v Božjem imenu, saj ni, da bi moral po vsem svetu Nemec gospodovati.

V Berolinu se neki ne zmenijo dosti za rumunski prestol.

Na francozkem se čudne reči godé. Ne zadoosti, da je minola vojska spravila deželo v tolikorevo, so se zdaj še med sabo začeli klati. V Parizu posebno in tudi po drugih mestih so se spuntali delavci in taki ljudje, ki nimajo nič zgubiti, zoper sedajno vlado. Mnogo narodnih brambovcev in vojakov je k njim prestopilo, tako da vlada ni mogla nič opraviti zoper nje. Dva generala, ki so ju vjeli, so precej vstrelili. Zdaj imajo mesto Pariz čisto v svojej oblasti in hudo gospodarijo. Nobeno premoženje, ne državno ne privatno ni varno pred njimi.

Odvisno je zdaj, kako se bodo provincije proti temu vedle; ako tudi po deželi ta stranka, ki se rudeča imenuje, zmaga, potem gorje francozkej deželi, prelivala bo še dosti krvi in doživela dosti bridkih dni, sedajni vladi pa, ki nima nobene moči pri rokah, bi res ne ostajalo družega, nego poklicati prusko armado na pomoč, ki leži še tam; kar bi bila se ve da velika sramota in veliko ponižanje za Francoze.

Česa nam je treba.

Počasi gre naša reč naprej, počasi; skoraj bi mogel črnovidec reči ne gre nikamor naprej. V tolikoletnem boji za naradno ravnopravnost smo si priborili komaj nižo gimnazijo v Kranji in to, da ga ne obesijo precej, kdor reče, da je Slovenec in da hoče Slovenec ostati. Po šolah in uradnih še

5 milijard. Ako plača tedaj Francoska teh 5 milijard, jej ostane za denar še samo papir in baker (kotlovina), nič srebra, nič zlata. Strašno a resnično! — A rajtinga nij še pri kraji. Francozke novine poročajo, kar je tudi verjetno, da je Francoska izdala od začetka do konca nesrečne vojske že svojih 5 milijard. Vsega skupej je tedaj zdaj 10 milijard: 10,000.000,000!! Strašno število, strašna misel!! Prerajtalo se je, da bi s temi 10 milijardami, ako bi srebrnjake 5 fr. eden poleg družega položili, dvakrat skoro prepasali zemljo, akoravno znaša njeni obsežek 5400 milj.

Uboga Francoska! do sedaj si le slišala pripovedovati o ubozih državah, sedaj si pa tekoj sama postala. Iz blagostanja te je pahnil neusmiljeni barbar v revo in nadlogo. Kaj tacega zamore le božji maziljenec „olle Willem“, in njegov paša Bismark. Prej si imela le 13 milijard državnega dolga, sedaj pa 25. Toliko ga nema ni Angleška ni Avstrijska. 1250 milijonov fr. bode treba samih obrestij na leto. In kdo naj šteje še druge zgube, katere je nesrečna vojska seboj prinesla!?

„Da, — tako končuje svojo studijo učeni J. Neuwirth, po katerem smo tudi pričujoče črtice po-

sneli — „da, današnje vojske neso le strašne, temveč tudi čez mero drage. Nekdaj se jih je bilo ti-soč in plačali so milijone, sedaj se jih bije milijon in plačajo milijarde. To mora enkrat svoje meje doseči. „ Bog daj!

K. K.

Pisma z Dunaja.

V.

Blaga gospodičina! „Primorec“ govori zadnje čase vedno o prijateljih in prijateljih. Zatorej ne čudite se, ako začnem tudi jaz svoje prijateljsko pismo do Vas zopet s prijateljem.

Kaj Vam hočem v njem povedati? Nič slabega; zakaj bi pa se o njem lagaj, ker je tako poštena duša. Ali moj prijatelj nekaj dela, on dela strašno dolge — uvode k svojim pismom. Vedno ga nekaj veseli, vedno se mi zahvaluje, nikedar mu ne dade mnogovrstni opravki toliko časa, da bi mi na pismo odgovoril, in tako napiše samega uvoda po tri strani, še le na četrti — več stranij nikdar ne popiše — mi poroča to, kar bi imel, vse na kratkem, prav lakonično.

zmirom po stari navadi nemški Mihel gospoduje. Tem bolj pa germanizacija napreduje na celej dolgi nemško-slovenskeji meji; pa ne samo na meji: kedaj že tudi po našem životu rije! in v sredi naše domovine tujec ravno tako po konci glavo nosi, kakor tam na meji kje, ravno tako kakor v Gradcu ali Berolinu, in ravno tako, kakor jo je nosil pred dvadesetimi leti.

Mi pa se pod silno težo nemške mōre skoraj geniti ne moremo: V glavnem mestu Slovenije je nemški magistrat in po vseh malih mestih še le prav Nemci in nemškutarji „zvonec nosijo,“ in nam bridko ad oculos demonstrirajo, kaj se to pravi, če je kapital in inteligencija v tujih rokah. Citalnice naše hirajo in umirajo, ktere še niso, pa bi rade. Videti je, kakor bi se hoteli vrniti k stari pohlevnosti in servilnosti, ktera nam je tuji jarem dela na glavo; vsaj tako mora misliti, kdor vidi našo opozicijo, ki obstoji v tem, da kdo pri čaši vina Slovencem napije, ali pa nekaj svetih izdihljejev v govor zveže, v katerem toži in dokazuje, da se Slovanom v Avstriji krivica godi kakor bi s tem onemu, ki krivico dela, mogel vest zbuditi, ali pa onemu, ki krivico trpi, mogel kaj pomagati. Kedar pa pride Nemec med nje, se pa vse priklanja, in ne vedò, kaj bi povedali, da bi ga prepričali, ka so mu v resnici prijatelji; in da jih je še toliko, niti eden se ne bo predrznil, povedati enemu samemu Nemcu v obraz, da res to in to hoče tudi Nemcem vkljub zastopati in doganjati, na kar je poprej tako gorko in ginljivo prisegal. Bog obvari Nemca žaliti v njegovem narodnem čutu! Zatajiti se je treba in še nekaj prinesti mu v žrtvo, ne svojo ampak narodovo, kakor oni ljubljanski pevci, ki so enemu Nemci na ljubo odpovedali se za trenotek svoje narodnosti in začeli prepevati nemške pesmi. „Kaj je to tako strašnega, peti kako pesem v tujem jeziku? Karjerlepo, jelepo.“ Pa vendar še nisem slišal Nemcev slovenskih pesem prepevati; in če bi bili peli Slovenci nemške pesmi zavoljo njih lepote, bi se res ne dalo mnogo zoper to govoriti; pa sramotno je to, če jih pojejo iz servilnosti! Slabo znamenje je to za nas, da se tako bojimo zameriti se komu,

kajti kdor mnogo prijateljev potrebuje mora slab biti in to svojo slabost čutiti. In te servilnosti ne vidimo samo pri ljudeh, ki so jo pili na maternih prsih in niso imeli moči in priložnosti emancipirati se od nje, temveč tudi pri naj viših krogih naše inteligencije, pri voditeljih ljudstva.

Komu se ni še pristudilo lizanje in plazenje naših državnih poslancev okoli ministrov in drugih „visokih oseb“; ali ni šel naj odličnejši slovenski prvak Giskro čakati na kolodvor, ko se je peljal skozi Ljubljano, in priklanjati se mu, tistemu Giskri, ki še ni vreden, da bi mu pošten Slovenec v zobe pljunil.

Povsod smo videti naredni, raje izprosi si to, kar nam po pravici gre, nego tirjati. Mnogo pa jih je tako slepih, da še zmirom upajo na pravičnost nasprotnikov in si toraj kaj prizadevajo, prepričati jih za se; pa teh število se vedno manjša, tem bolj ko vidijo, da so Nemci princip „moči“ prograsili, kteremu se mora vsako drugo umakniti, ako se to rabi; ker vidimo, da se načelu pravičnosti, človekoljubja in ravnopravnosti nikakar nočejo udati in okloniti, nam ne ostaja družega; nego da tudi mi potrkamo na zadnje orožje, namreč na moč, in da jamemo skrbeti, kako bi se mogli okrepiti in ojačiti telesno in duševno.

Intensivno okrepiti se, to bi imela biti naša prva in glavna naloga, ne pa stikati za kulisami po koncesijah in milodarih, ki pridejo tistemu, ki je močan, same ob sebi brez prošnje ali vsaj brez velikega napenjanja. V čem pa obstoji to intensivno okrepčanje? V marsičem; posebno pa v tem, da skrbimo za značaj in narodni ponos, za napredek na političnem, gospodarskem in literarnem polji. Koliko premore značaj in narodni ponos, nam pričajo Čehi, ki so vendar dognali, akoravno najbolj zatirani in črteni, da se jim piše iz uradnij česki, in da imajo česke učilnice, kažejo nam na dalje to Magjari, ki so si priborili vse kar imajo, ne z denarji, ampak s trdno, značajno voljo, junaško stanovitnostjo in narodnim ponosom; priča nam to še mala peščica Italijanov avstrijskih, ki se jim povsod ravnopravnost daje Po šolah in uradnijah, ker

Večkrat sem se jezil, ter mu pisal naj se loti najprej glavnih stvari, in še le po tem naj napravi svoje „fakso“, če mu papirja in časa ostane.

Glejte, tak je moj prijatelj. In kak sem pa jaz? Za las ne boljši od njega. Sedel sem k mizi, prejel pero v „desno roko“, kakor pravi naš kmet, a pisati Vam nemam kaj. Treba mi je tedaj, da ne dobote praznega papirja, dolzega uvoda kakor Salustu, kakor mojemu prijatelju. Dolg uvod tedaj, a k kateri stvari, saj uvod mora biti z glavno stvarjo vendar nekaj v rodu. Hočem Vam pisati, kako Vas ljubim, kako ste spoštovanja vredni? To je že stara pesem, vrabci na strehah jo že pojo. Stojte, nekaj bode, štrana se je razmotala, ni treba da kličemo bogove na pomoč.

Sanjalo se mi je, da sem bil tam, kjer „hiša mojega stoji očeta“, Pod staro slovečo lipo zbran je bil ves vaški cvet, fantje in dekleta skupej. Vsaki je imel svojo, le jaz edini bil sem samotarec; vsaka se me je branila, češ da sem vmazan — kovač. Ah, mislite si mojo nesrečo, in že sem nosil hudobne misli v svojih prsih, kar stopi v sobo gospodinja in jaz se zbudim. Malo časa me gleda, naposled se jame na vse grlo krohotati. Zastonj so

bila vsa prašanja zakaj. No, naj se pa smeje, sem dejal saj nij pri zdravej pameti. Vstanem, gledam in gledam, pogledam se v zrkalo in, verujte mi, sam sebe nesem poznal. Sanj nij bil lažnjiv; vmazan in črn sem bil kakor najpridnejši kovač.

Vi ste radovedni, Vi se čudite. Ne, reč je prav naravna; čudeži se godè dandanes še samo v Rimu, na brezbožnem Dunaji nikakor ne. Le poslušajte!

Prejšnji večer je bila bakljada na čast profesorju škodi. Bakljada je bila taka, kakoršne še jaz nesem videl v svojem življenji. Tiščoč sedem sto bakelj, to je pač kaj impozantnega. A baklje neso bile iz voska, ampak iz — smole. Šmola se pa kadi, in kaplja, da je strah. Tak dim je bil, da nesem vedel u ktereji ulici sem, akoravno mi je ondotno mesto dobro znano. Kdor nij bil nikdar bradast, tisti večer je bil, tako so mu saje ob obrazu obvisle.

Tak sem se tudi vlegel pozno v noči že, tak sem sanjal, in tacega me je zbudil krohot moje gospodinje.

Dunajčan pa se je pridno v pest smejal, želel si še več tacih slovesnostij, ker je drugi dan več mila prodal, nego prej celi mesec.

Ker sem že pri svečanosti, naj Vam še povem, da se je Slovencev udeležilo nad 50. Menda je tisti dan

vlada ve, da bi nemških dopisov ne sprejemali in da bi svojih otrok v nemške šole ne pošiljali. Tako delajo drugi; mi pa le trpimo in molčimo. Toliko napredka smo tedaj storili na političnem polji, namreč toliko ko nič. V čem tedaj napredujemo? Če na političnem polji ne, mar na gospodarskem? Ali smo si mar zholjšali materialno stanje? — Kde neki? niti kmet, niti gospod. In če smo v politiki in gospodarstvu zaostali, morda smo pa med tem časom v naši literaturi velik korak naprej storili! No, se ve da, saj se vidi: pred desetimi leti smo imeli lepoznavski list, zdaj ga pa nimamo več. Kje in kedaj je prišlo kako znamenito delo na svitlo? Se sreča, da imamo matico, ki nam prinese včasih kako nemško prestavo, drugače bi se res moralo misliti, da živimo Slovenci tam v sredi Afrike kje, ne pa v srcu izobražene Evrope. Z žalostnim srcem nam je priznati, da niti politično, niti gospodarstveno, niti literarno v zadnjih letih nismo dosti napredovali; ker so ta tri polja tako ozko zvezana, da če je eno dobro obdelano, tudi drugo in tretje dovelj sadu obrodi, kjer je pa eno zanemarjeno, tudi ostala dva postaneta nerodovitna. Vseh narodov zgodovina kaže, da se vrši napredek ali nazadek ob enem na vseh teh treh poljih. — Kolikor pa je tudi politično napredovanje, blagostanje in slovstvo eno od drugega odvisno, in vsako posebej važno, ne dà se tajiti, da zavzema med njimi slovstvo prvo mesto. (Dalje prihodnjič).

~*~*~*~

D o p i s i.

Iz Rojana 29. marca. Preteklo soboto smo imeli v naši čitalnici zopet veselico. Izprva so bile deklamacije, ki so se vse prav lepo opravile, za tem pa je bila tombola. Tudi govor je bil menda napovedan, pa g. govornik je prišel še le „post festum.“ Bilo je mnogo udov zbranih in smo se prav dobro imeli. Na bele nedelje dan bomo imeli pa „besedo“ za Dalmatince, kakor ste že naznanili; igrala se bo igra „Samo,“; in ker bodo menda še kaj drugega poskrbeli, se nam je nadejati prav ve-

selega večera. Mi se bomo veselili in še s tem nesrečnim poškodovanim pomagali; iz tega se vidi, da smo ravno tako pametni, kakor Dunajčani v tem obziru, kar nam pisatelj pisem iz Dunaja odrekuje. Da bi le kmalo prišla bela nedelja! se bo pa še kak glažek izpraznil, in kaka domača zapela, in kaka pametna podrla.

Iz Koroškega. 22. marca. Najprvo naj Vam povem, da se „Primorec“ tukaj jako dopada tistim, ki ga dobijo v roke, (Ni treba komplimentov — Op. vredn). Že večkrat sem premišljal, kako bi se dalo napraviti, da bi tudi na Koroškem kak političen časni izhajal, da bi se ljudstvo malo podučilo, kajti pri nas je, kakor sem že zadnjič omenil mnogo poduka treba, ker je nemškutarija vso narodno zavest zamorila. In kaj našemu ljudstvu posebno manjka, to je samosvest, ponos; vedno zatiranje, zaničevanje in robovanje je odgojilo pri naših slovenskih kmetih ki so v primeri z Nemci na Koroškem zares „parias,“ neko servilnost in nepotrebno pohlevnost; navadili so se misliti, da oni na svetu nobene pravice nimajo in da morajo le od milosti vse pričakovati.

Grda in zaničevanja vredna navada, sramovati se svojega rodu, je pri nas še v polnem cvetu. Da, kdo le količkaj nemški zna, lomil jo bo tisto povečeno nemščino, kakoršna se govori pri nas. Temu se pa tudi čuditi ni, če človek ve in pomisli, s kako zaničljivostjo se pri nas gleda na nas „bindische Rindvieher.“ Kedar že vsi tako pravijo, potem s časom tudi kmet verjame da je „bindiš,“ gmanj, in da je le nemški „nobel.“ Zatoraj zmirom pravim, da bi bilo treba političnega časnika za ljudstvo, kateri bi se moral mnogobrojno med ljudmi razširiti, da bi budil narodni ponos in samosvest in da bi ljudstvo slovensko podučil, ka tudi ono ni brez vseh pravic na tem revnem svetu in da ima tudi neko pravico živeti, kakor drugi ljudje. Se ve da bi ustanovljenje takega časnika dovolj sitnosti imelo, in tudi žrtev bi iz začetka treba bilo, ker bi ne bilo kmalo dosti bralcev; teh žrtev pa nihče noče prinesiti.

prvikrat vihrala slovenska tribojnica po dunajskih ulicah odkar mesto stoji. Zatorej ne čudite, ako so nekateri manj zvedeni Dunajčani trdili, da je to francoska zastava in da s tem hočemo le kljubovati svečanostim nemških zmag.

Sicer se je policija jako bala tepežke med nemškimi in slovansko-romanskimi dijaki. Vojaki so bili vedno pripravljeni, da bi udarili, ako treba. Vojaška godba je bila v zadnjem hipu odrečena.

A ves strah je bil prazen, dijaki so jasno pokazali, da tistega razpora, ki loči zunanji svet v tako dva odločena taborja, v njih šotorih nij; veže jih še vedno ena in ista vez — vednost.

A to spada že v politiko, Vas pa kaj tacega, kakor ste mi pisali, nikakor ne zanima. Vi ste tudi enih mislij z Boernetom; raje vidite, da ženska kadi, nego politikuje.

Že sem bil sklenil svoje pismo, kar mi dojde zadnja „Primorčeva“ številka v roke. Jako dobro mi je dejalo, da Vam je mesto mene moj prijatelj pisal, akoravno Vas ne pozna. Dober prijatelj je to, in ne bojim se, da mi Vas prevzame, akoravno je njegova pisava zapeljivejša od moje. A na vse grlo sem se moral smejati, kakor moja gospodinja, da

hoče neki gospodič na moja pisma odgovarjati in sicer v imenu njemu znane gospodične. Ta gospodičina (škoda, da je ne poznam), mora res misliti, da je vsako pismo, ktero ima noslov „gospodičine“, njej pisano. Naj poskusi to po svojem pravdosredniku! Kaj pa Vi, draga gospodičina, se neste smejali vidé, da hočejo druge Vas spodriniti, in ali ne dvomite že nad mojo zvestobo? „O sveta bedarija.“ K. K.

N O Č

Prišla gosta je temá,
Prišla noč je tiha,
Tiha noč in žalostna,
Slišati ni diha.

Le iz gozda se groznó
Čuje vpitje sove,
Kakor klical bi nekdo
Iz grobov duhove.

Mirno dremlejo oči,
Mirno kri mi teče,
Pa na tihem me skrbi
Grizejo moreče.

Tudi za vrednika bi slaba pela: g. Albin Poznik, ki je bil predsednik „Trdnjave“ bi imel vse zmožnosti za to, pa on nas je zapustil in šel v Kranj; Einšpiler pa je šel med nemške časnikarje, in izdaja „Kärntnerblatt“. Pa pri nas tudi rodoljubov ni, ki bi tak časnik razširjali, kar se vidi iz tega, da je tako malo udov družbe sv. Mohora, v marsikateri fari samo po eden, dva; in to za to, ker nikogar ni, ki bi ljudem svetoval in prigovarjal, naj pristopijo. Po drugodi na Slovenskem se še vsaj duhovniki za to malo poskrbijo pa pri nas še ti nočejo nič storiti. Bi človek mislil, da za to, ker za narod nočejo nič storiti, pa vsaj duše prav skrbno pasejo in moralo pridigajo; pa komu ni znano, da je ravno tukaj razujdanost in brezmorenost doma, kar pričajo neštivilni žganjari in brezzakonski otroci. Ne vem toraj kaj imajo naši duhovni na srečo, da jim za narod, med katerim živijo nič ni mar. Se ve da so tudi lepe izjeme med njimi, pa malo jih je, in še ti so navadno Kranjci ali Štajarci, kar je Korošec ostane koroški „lei, lei“ svoj živ dan.

Naši Nemci so obhajali te dni v Belaku in Celovcu in menda še po drugih krajih nemške zmage; najbrž je prišlo povelje iz Gradca, kjer je menda centralni odbor pruskih pionirjev, ker naši vselej takisto naredijo, kakor one pred vidijo. Imamo tukaj nek „Glanthaler Demokratenverein“, ki dela s svojimi resolucijami po svetu mnogo hrupa, tukaj na Koroškem pa skoraj nihče za njega ne ve. V nekej vasi tukaj gori na Glani se bojda zberejo v sobici, kakoršno si najame študent v Gradcu, in tam sedi predsednik pri glažku in kakih 10 — 12 „demokratov“ mrgoli okoli njega, da podpišejo v Gradcu kje skovano adresno, ali naredijo novo po njenem ustroji. Zatoraj le pazite, kedar bo graški „deutschnationaler Verein“ ali „Demokratenverein“, kako resolucijo med tresoči se svet poslal, nekaj dni potem se bo bralo v časnikih: der Glanthaler Demokratenverein hat in seiner letzten Sitzung beschlossen i. t. d. Kedar se Slovenci malo po konci spnejo, se bo na Koroškem vnel hud boj med narodoma. Naša nesreča je, da smo tako malo v dotiki z drugimi Slovenci, in ni ga boljšega pripomočka za narodni napredek pri nas, kakor bi bila železnica od Sinče vasi v Kranj o kateri se je že čestokrat govorilo.

Drobtinice.

* Mestni zbor tržaški je v svoji lastnosti kot deželni zbor 28. t. m. volil barona Jožefa Morpurgo za državnega poslanca.

(Kmetijska in obrtniška razstava v Trstu.) Kmetijska in obrtniška družba v Trstu ste sklenili napraviti kmetijsko in obrtniško razstavo meseca septembra t. l. Dotični odbor vabi tedaj vse kmotalce in obrtnike na Primorskem, da naznanijo brž ko mogoče, ako se hočejo te razstave vdeležiti in ktere stvari da menijo razstaviti. Dotični načrt se bode v kratkem času objavil.

(Imenovanje). Gospod Josip Kulot, profesor na gimnaziji v Gorici je odločen za šolskega nadzornika v okraji Gradiška.

(Presvitli cesar in Matica slovenska). Iz Dunaja nam je došel, tako beremo v „Novicah“, v pondeljek telegram, ki nam je naznanil veselo novico da so dopoldne tega dne gosp. dr. Costa, predsednik Matice, in odbornika gospoda grof Barbo in Luka Sve-

tec v imenu Matičinega odbora se poklonili Njegovemu Veličanstvu ter mu izročili vse knjige (18), ki jih je dozdej Matica na svetlo dala. Presvitli cesar je jako prijazno sprejel knjige in pohvalil delovanje našega društva ter obljubiti blagovolil darilo koristnim namenom Matičnim. Radostni so zapustili naši poslanci cesarjevo palačo, in radostni bodo naši prijatli čitali to novico.

(Železnica iz Škofje Loke v Gorico) se je vzela v zadnji seji kranjskega deželnega odbora v pretres. Deželni odbor je sklenil, da se pošlje novemu ministru kupčijstva spomenica zaradi naprave omenjene železnice, kakoršno je deželni odbor že lansko leto poslal poprejšnemu skupnemu ministerstvu. Ker je v najnovejšem času govorica o napravi železnice iz Koroškega čez Predil na Goriško močno na površje stopila, toraj je ponovljenje spomenice zaradi loške-goriške železnice tem bolj na pravem mestu.

(J. G. Verdelški) je dal na svetlo že dvanaest sopičev svoje knjige imajoče si za naslov: „Opis in zgodovina Tersta in njegove okolice, pa še marsikaj družega o slavjanskih zadevah.“ Ta knjiga šteje dozdej že 200 strani, in obsega stran dokončanega omenjenega opisa tudi že velik del zgodovinskega razgleda starih in sadanjih Slavjanov s znamenovanjem dežel, kjer so bivali oni, in kjer bivajo še tisti. V kratkem, namreč po končanju tega razgleda in po nekkih splošnih opombah zastran značaja in starih šeg Slavjanov se začne, kakor smo ravno kar zvedeli, razlaganje zgodovinskih reči, ki zadevajo Terst in njegovo okolico. — Naročnina znese od meseca aprila naprej do konca meseca decembra 60, in tedaj za vsako četert leta 20 soldov (J. G. Verdelški stanuje v hiši Svätina šte. 28 Via Farnedo).

(Lepoznanstvo). Hrvaški list za lepoznanstvo „Vie-nac“, je prinesel razpravo o slovenskem petji in godbi, in pravi da nam vhaja tudi v tej stroki vedno bolj germanizem v ude. Posebno ostro se zametuje po Kranjskem tako navadna harmonika (orglje, Hand-harmonik). Pa res, kdaj se je neki ta instrument pri nas udomačil, ki nima ničesar lepega na sebi. Po koroških in solčavskih gorah imajo vendar več okusa, ker tam imajo po hišah vsaj citre, ki se vse mileje in blaže glasé, ko tista škripačaraztegača.

(O, o, o, kaj moramo še doživeti!) Kaj se bomo še dalje borili in protivili, ko vidimo, da nič ne opravimo. Kakor bi se hotela osoda sama posmehovati našemu malomarnemu prizadevanju, nam je dala — o ironija! — Dežmana za ljubljanskega župana!! Če si zvolimo še hudiča za deželnega patrona, nam ne manjka družega, ko vojska, kuga in lakota.

* Zastran vojaške krajine pišejo ogerski časniki to-le: G. Andrassy-ju se je pri njegovi zadnji nazočnosti na Dunaju posrečilo vprašanje zaradi vojaške krajine srečno rešiti. Vojaška krajina se bode po tej rešitvi prepustila ogerski državni polovici v opravljanje, za to pa bo Ogorska svoje doneske k skupnim državnim potrebam povečala za 2%. Vojaški poveljstvi v Zagrebu in Petrovardinu pridete pod oblast ogerskega ministerstva za deželno brambo pod čegar vodstvom je „civilizovanje“ vojaške krajine in se bode le polagama predručala. Vsi upravni častniki ostanejo v svojem sedajnem delokrožju in v materialnem oziru ne bodo trpeli nobene škode. Posebno se bode gledalo na ceste in železnice itd. Počakati se vendar mora, kaj bodo k vsemu temu rekli graničarji sami.

(*Magjarska brutalnost*). „Zatočnik“ ne sme za čas treh mesecev več izhajati. Namesto njega bo izhajal v Sisku „Branik“.

(*Srbska tabor*). Ogerski Srbi so se zbrali v številu nad 3000 v tabor na katerem so tirjali zadoštevovanje žaljene narodove časti in izpuščenje zaprtega dr. Miletiča.

(*Srbska vlada*). Kakor poroča „Pančevac“, so izključeni vsi poslušalci tretjega in četrtega razreda pravoslovne fakultete v Belemgradu: in to za to, ker niso hoteli poslušati profesorja, ki je bil od vlade nepostavno imenovan. Zdaj je visoka šola v Belemgradu faktično zaprta.

(*Česka matica*) ima okoli 3000 udov; celi njen imetek znaša 153.782 gl. Ona izdaja dva glasila: „časopis muzea království českého“, ki izhaja že od leta 1832 sem, in „sborník vědecký“, ki se deli po strokah v dva oddela, historično — filologično — filozofični in prirodoslovno — matematični. Razun časopisa in sbornika izhaja s podporo matice „památky archaeologické a mistopisné“. Pored teh periodičnih spisov izdaja ona še druge knjige v vseh naučnih strokah. Od svojega postanka do zdaj je izdala 65 del, od katerih imajo nekatera po več zvezkov. Med ostalim izdaja od leta 1854 vsa dela Shakespearova v českem prevodu. — Kdaj se bo neki slovenska matica zdramila, da bi izdajala vsaj kak lepoznanstven list?

(*Kočevska gimnazija*). Naši nemčurji si na vse kriplje prizadevajo, da bi napravili v Kočevji gimnazijo. Ljubljanska hranilnica je dala v ta namen že 1000 gl.

(*Jeziki*). Preračunilo se je, da se govori na celnem svetu v 3064 jezicah. Na Evropo spada 587, na Afriko 276, na Azijo 937 in na Ameriko 1264 jezikov,

„Sl. N.“

(*Glas proti centralizaciji*). Nedavno je prišel v Provenco na Francozskem almanah na svetlo, v katerem se pravi med ostalim: „do vruga s centralizacijo, tem orodjem robstva, ki so ga despoti skovali. Namesto da narod tiramo v uniformo in kasarno, ga pomladimo raje s provincialno in občinsko samostojnostjo. i. t. d.“ Ideja federalizma če dalje bolj prodira v Evropo.

(*Hrvaške novine*) pišejo, da je vlada slovenskim poslancem obljubila, da hoče povsodi vpeljati popolno narodno ravnopravnost. Zakaj pa tega ne stori?

(*V Španiji*) spet vre. Pred kratkim je kralj poklical k sebi ministre in jim je očital, da so mu pri nastopu vladanja celo krivo poročali o mišljenju in razmerah v deželi. Kralj je ministrom rekel, da še le tedaj dalje ostane na španskem prestolu, ako bode v splošnem glasovanju vse ljudstvo za njega glasovalo.

(*Bavarska*) je vsled zadnje vojske dobila alzasjski okraj Weissenburg, zdaj pa še hoče s sosednjim vojvodstvom Sachsen-Coburg zameniti nekoliko svoje zemlje.

(*V Algeriji*) se punt zmirom bolj širi, in pravi se, da bi Francozi potrebovali sto tisoč vojakov, če bi ga hoteli zadušiti.

(*Bomba ob pravem času*). Prva bomba ki je bila vržena od Mont-Avrone pri Parizu, je postala na prav žalosten način glasovita. Sedelo je devet oseb pri mizi v pruskem taboru, Heintzler, poveljnik šestega bataljona mobilne garde, njegova gospa, več oficirjev, vojaški duhovnik in zdravnik. „Parbleu“ reče smeje oficir, „zdaj nam še samo ena bomba

manjka, ktera bi se mesto sirovega masla, katerega nimamo, ponujala!“ On isti trenotek poprasketa na strehi in strahovita pošast pade v sredino na mizo in se razpoči. Šest oseb je bilo taki mrtvih, gospod in gospa Heintzler sta bila ranjena, in samo zdravniku se nič ni zgodilo.

Libreto.

(Spisal Avgust Leban)

Naj si le stvarja duh nove poti i nova pravila ozirom reči, v katerih je navada ravnati se po posebnih, vže ukoreninjenih pravilih, — naj nova mnenja, nova dela pozivljajo na beli dan: — vsaka umetnost ima vendar le svoje vodilo, katero ne sme se ovreči, ker je v naravi umetnosti potrjeno. Pri vsej prostosti stvarjenja nahajajo se postave, katerih nihče ne more tajiti, ako noče prevreči vsega; kajti bitstvo katere koli si bodi reči, ne da se prezreti, ako ima ona ostati, kar v resnici je, ter se ne popačiti.

Ako je opera muzikalična drama, mora libretto sestavljen biti po glavnih dramatičnih postavah, naj bi se tudi prezrla navadna pravila ali naj je napredek ponatanjši. Da se to pogostoma nij godilo, to godbi samej na sebi se ve da nij segalo v pravice, vendar pa je škodovalo operi kot celoti. Zaradi tega se večina pesnikov ne mara mučiti s to vrsto pesništva, da bi ž njo le skladatelju slavo peli. Katera so pa glavna pravila pri sestavi libreta?

Kakor žaloigra ostreje i natanjčnejše oblike tirja, nego šaloigra, ravno tako tudi resna opera (opera seria). Pustimo tedaj šalo-opero (opera buffa) ter pretuhtajmo ono, v kateri bi morala godba od začetka do konca spremljevati dejanje.

Po svojej umotvorskej naravi mora libretto razpravljati idejo, v kateri se tudi skladatelju ponuja uporišče, da se na-nj naslanjati more. Ideja mora imeti vkupni značaj, da pesnik filozofične celote, brez katere si ne moremo misliti umetnosti, vže prej ne oskruni.

Ideja se le z osobami poobrazi in ž njihovo pomočjo poodčiti. Osobe ne smejo imeti na široko narisane značaja, ako hočejo ustrezati bitstvu godbe, ampak morajo škicirati se bolj na kratko a to ostro i jedrnato.

Godba ne trpi dolgih razprav. Zaradi tega moral bi pisatelj libreta posebno paziti, da vse v uvodu prav jasno izrazi pri igrajočih osobah tiste čute, katere so imele pred nastopom na oder. V tem mu zbor na pomoč pride, ki zamore upeljati v dejanje. Ako potem v prvem dejanji značaje jasno drugega drugemu nasproti postavlja, — ako kaže kolizijo, katero je voljan obravnavati, ima prelepo snovo v izgotavljenju sejajnega finala.

Kakor v žaloigri, tako graja se tudi v libretu kolizija v drugem dejanji ali pa v sledečih, ter se ob enem dvigne do verhunca, mej tem ko se še le v zadnjem dejanji čisto razvozlà.

Iz tega se osnuje ne le dosledna postopnost dejanja, ampak ponuja se h kratu tudi skladatelju prilika, da malo po malem vso polnoto svojih moči do najviše stopinje razvije, takò da si poslušalec ves plah še sopsti ne upa, ter dopadejenjem čedalje bolj rastočim posluša krasoto i mogočnost dereče harmonije.

A ne samo izgotovljena, premišljena i pripravna sestava, ne le krasota i zrelost misli v libretu vže

stori, da je dober i skladatelju prikladen. Jezik se v njem nikakor ne sme prezirati. Naj bode arija, katera ljubezen izrazuje, polna še tako cvetočih misli, skladatelj je večidel ne more porabiti, ako je n. p. pisana v peterostopnih jambih.

Zaradi tega treba pesniku paziti, da ne nasprotuje godbi vže merilom, marveč da jej delo zljajša ter si izvoli rhytmus, ki jej najbolj služi. To nij svojevolskost, to je narave opere obstajajoče iz li-ričnih elementov. Pa kaj nema lirika takò različnih meril? Kaj nijso natvezana na njo, nij je ona ro-dila? Ako je temu pa rest takò, moramo le pomilo-vati nespretnost i nezmožnost pesnika, ki je ne porabi.

Napisali smo to, ker je napočil dan, s katerim bode tudi pri nas Slovencih praznovala Evterpa svoj nastop na oder ter menili podati našim mladim dramatikom vodilo, po katerem ravnajši se, bi za-mogli pripomoči v čestjenje i povikšanje mogočne in vsem priljubljene boginje.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Zaganice kranjske:

od 10 do 14, 1200 ^a	po f. 68 do f. —
» 8 » 9 850	» » 38 » » —
skurete 1200	» » 36 » » —
remlji $\frac{2}{3}$ nemški	» » 34 » » —

Zaganice štajerske:

od 10 do 14, 1200	po f. 72 do f. —
» » » 9, 850	» » 42 » » —
skurete 1200	» » 42 » » —
remlji francoski $\frac{2}{3}$	» » 40 » » —

Zaganice koroške:

od 10 do 14 1200	po f. 82 do f. —
» 8 » 8 850	» » 48 » » —
skurete 1200	» » 55 » » —
remlji $\frac{2}{3}$ benč.	» » 52 » » —

Moka I Kaiser	po 11 f. — kr. cent.
II fein	» 10 » 50 » »
III pol	» 9 » 50 » »
Mundm.	» 8 » 25 » »
»	» 5 » 50 » »
Otrobi	» 2 » 70 » »
Fežol rudeči	» 7 » — » »
» zeleni	» 6 » 30 » »
» rumeni	» 6 » 40 » »
» kanarin	» 7 » 50 » »
» kokes	» 7 » 50 » »
Slive	» 7 » 40 » »
Maslo	» 52 » — » »
Slanina (špeh)	» 33 » — » »
Seno konjsko	» 2 » 80 » »
» kravje	» 2 » 90 » »
Slama boljša	» 2 » 70 » »
» slabeja	» 2 » 40 » »
Krompir	» 3 » — » »

LISTNICA.

Dopisniku iz Rocola: Dopisov o katerih ne vemo, kedo jih piše, ne moremo sprejemati. — Gosp. J. H. v. Pragi: Poslano pride na vrsto v prihodnjem listu; z dopisi bi nam zelo u-stregli. Gos. J. R. — e na Dunaji: Hvala za poslano, za danes ni bilo mogoče. — Gosp. B. — ie v Gorici: Humorističnih spisov ne, dopise pa drage volje.

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna praška banka.

Pregledovalni odbor

za

Slovenijo in Istro

si je izbral za predsednika:

dra. J. Bleiweisa v Ljubljani,

za podpredsednika:

dra. E. H. Costo v Ljubljani,

kar se vsem članom banke „Slavija“ naznanja.

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne praške banke „Slavija“ v Ljubljani.

Jan Lad. Černy.

V bukvarnici A. REICHARD & COMP.

Via Ponte Rosso Nr. 3

je ravnokar prišlo na svitlo v

SLOVENSKEM JEZIKU:

Evangelije po sv. Janezu

in

Dejanja Sv. Aposteljnov.

Knjige so v platnu vezane

Cena: po 6 soldov.

NOVI ZAKON.

I. Del:

Čveteri Evangelij in dejanja sv. Aposteljnov.

Knjiga obsega 324 strani, in je v platnu vezana.

Cena: 20 soldov.